

Алгоритм дій при виявленні булінгу

- **Повідомлення про булінг.** Про те, що у школі відбулося (чи відбувається) цькування може знати чимало осіб, а саме: учні, батьки, вчителі та працівники навчального закладу.

Усі вони, а також безпосередні жертви булінгу, повинні повідомити про це керівника навчального закладу. Батьки школярів можуть подати йому заяву про булінг щодо будь-якого члена шкільного колективу, навівши обґрунтовані докази. У той же час вони мають допомагати керівництву школи під час розслідування, а також виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків цькування.

Працівники школи та педагоги, які стали свідками булінгу, зобов'язані розказати про це керівнику навчального закладу чи подати йому письмову заяву. Це необхідно робити навіть тоді, коли жертва цькування сама не повідомляла їх про це. Крім того, педагоги зобов'язані вживати невідкладних заходів для припинення будь-яких проявів булінгу.

- **Розслідування фактів керівником навчального закладу.** Отримавши інформацію чи заяву про булінг, керівник навчального закладу має розглянути її та з'ясувати всі обставини (впродовж доби). Якщо факт цькування підтвердився, він повинен скликати спеціальну комісію, яка розглядатиме результати розслідування та встановлюватиме факт булінгу. Якщо керівник не відреагує на звернення про цькування, потрібно звернутися до засновника закладу освіти.

Якщо звернення було аргументованим, а керівник не відреагував, то він понесе визначену законом адміністративну відповідальність. Також керівник закладу освіти відповідає за надання соціальних, психологічних та педагогічних послуг особам, які вчиняли цькування, стали його жертвами чи свідками.

- **Створення комісії з розгляду випадків булінгу (скликає засідання не пізніше, ніж у продовж трьох робочих днів з дня отримання заяви чи повідомлення).** До її складу можуть входити вчителі, батьки, соціальний педагог та психолог, батьки ймовірних жертви цькування та булера, дирекція школи тощо. Комісія має детально розглянути наявні факти та визначитись: це був булінг чи одноразовий конфлікт. Якщо булінг буде доведено, керівник навчального закладу повинен звернутися з відповідним повідомленням до уповноважених органів Національної поліції України та Служби у справах дітей. Засідання комісії є правоможним, якщо присутні не менш 2/3 її складу.

Якщо ж комісія вирішила, що факту цькування не було, заявники можуть не погодитися з цим рішенням та повідомити уповноважені органи самостійно (маючи обґрунтовані докази).

- **Звернення до уповноважених органів.** Саме до них має звернутися керівник, засновник навчального закладу чи самі заявники (про що писалось вище) для фактичного розгляду випадку цькування. Представники

правоохоронних органів мають провести фахове розслідування цієї справи та скласти протокол про адміністративне правопорушення.

- **Розгляд справи у суді.** Лише суд може прийняти рішення про стягнення штрафу з булера, його батьків чи осіб, які їх замінюють.
- **Діяльність освітнього омбудсмена.** Саме він має розглядати заяви про випадки булінгу у школі, забезпечувати рівноправність та своєчасність реагування на них. Особливо це стосується ситуацій, коли цькування здійснюється вчителями, педагогічними колективами, керівниками та засновниками навчальних закладів. Також освітній омбудсмен має контролювати якість надання соціальної, педагогічної та психологічної допомоги, яка надається жертвам, свідкам та ініціаторам цькування.

Закон також передбачає низку штрафів за цькування

Штрафи за булінг становитимуть від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів, тобто від 850 до 1700 гривень або від 20 до 40 годин громадських робіт.

Якщо булінг вчинено групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, штраф буде більшим — від 100 до 200 мінімумів (1700 – 3400 гривень) або громадські роботи на строк від 40 до 60 годин.

Неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу учасника освітнього процесу тягне за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до 1 місяця з відрахуванням до 20 відсотків заробітку.

Корисна інформація для тих, хто страждає від булінгу

Дитина, яка стала жертвою чи свідком цькування, може розказати про це батькам (особам, які їх замінюють), педагогам, шкільному психологу та директору школи. Учитель чи інший працівник навчального закладу, який постраждав від цькування, також може звернутися до колег, керівника навчального закладу, освітнього омбудсмена та уповноважених органів. Крім того, всі особи, які стали жертвами чи свідками булінгу, можуть звернутися:

- На гарячу лінію ГО «Ла Страда – Україна» (за номером 0 800 500 225 – для стаціонарного телефону);
- До Центру соціальної служби з питань сім'ї, дітей та молоді;
- До Національної поліції України (за номером 102);
- На гарячу лінію Центру надання безоплатної правової допомоги (за номером 0 800 213 103 – цілодобово та безкоштовно в межах України).
- Дитяча лінія 116111 або 0800500225 (з 12:00 до 16:00)
- Гаряча телефонна лінія щодо булінгу: 116000
- Гаряча телефонна лінія з питань запобігання насильству: 116123 або 0800500335
- Уповноважений Верховної Ради з прав людини: 0800501720
- Уповноважений Президента України з прав дитини: (044)255767